

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.56

(Prot. Nr.42;3.§)

2011.gada 25. augustā

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.297/10/03.01.-01./6

Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Lattelecom” darbībās

Konkurences padome 17.02.2010. saņēma SIA „TV3 Latvia” iesniegumu (turpmāk tekstā – TV3 iesniegums), kā arī „VIASAT AS” Latvijas filiāles iesniegumu (turpmāk tekstā – VIASAT iesniegums). TV3 Konkurences padoum VIASAT iesniegumā tika aprakstīti apstākļi, kuri norāda uz iespējamo dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu SIA „Lattelecom” darbībās. 25.02.2010. tika saņemts SIA „Baltkom TV SIA” iesniegums (turpmāk tekstā – Baltkom iesniegums) par SIA „Lattelecom” iespējamo dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, savukārt 09.03.2010. tika saņemts SIA „IZZI” iesniegums (turpmāk tekstā – IZZI iesniegums) par SIA „Lattelecom” darbībām.

Saskaņā ar Ministru kabineta 02.09.2008. noteikumiem Nr.714 „Kārtība, kādā tiek ieviesta elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraide ciparformātā” (turpmāk – Noteikumi Nr.714) un Ministru kabineta 17.02.2009. rīkojumu Nr.115 „Par elektronisko sakaru komersanta apstiprināšanu televīzijas programmu zemes apraidei ciparformātā” (turpmāk – Rīkojums Nr.115) SIA „Lattelecom” tika apstiprināta kā elektronisko sakaru komersants, kas nodrošinās televīzijas programmu virszemes apraides ieviešanu ciparformātā Latvijā. Pamatojoties uz iepriekš uzskaitītiem normatīvajiem aktiem, SIA „Lattelecom” līdz 31.12.2013. tika piešķirtas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības 174-230 MHz un 470-862 MHz diapazonā.

Saskaņā ar TV3 un VIASAT iesniegumā minēto, konkrētās preces tirgus ir televīzijas programmu raidīšanas ciparformātā ar zemes raidītāju palīdzību pakalpojuma sniegšanas tirgus, savukārt konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvijas Republikas teritorija, jo SIA „Lattelecom” sniegtais pakalpojums nevar būt aizvietojams ar ārpus Latvijas sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī ārvalstu komersantiem pastāv būtiski šķēršļi ienākšanai Latvijas tirgū.

Saskaņā ar Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktu „Jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā: 4) netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana (..)”.

Saskaņā ar TV3 iesniegumā norādīto SIA „Lattelecom” izmanto savu dominējošo stāvokli konkrētajā tirgū, pieprasot maksu par pakalpojumu, kas nav proporcionāla sniegtā pakalpojuma ekonomiskajai vērtībai. SIA „Lattelecom” piedāvāja SIA „TV3 Latvia” noslēgt līgumu par televīzijas programmas „TV3” zemes raidīšanas ciparformātā nodrošināšanu par cenu Ls 54 000 (mēnesī). SIA „TV3 Latvia” iesniegumā norāda, ka minētā pakalpojuma ekonomiskā vērtība nav salīdzināma ar pieprasīto maksu un SIA „TV3 Latvia” ieskatā ir būtiski neproporcionālā šādu apsvērumu dēļ: saskaņā ar SIA „TV3 Latvia” rīcībā esošo informāciju vienas frekvences apraides nodrošināšanas izmaksas sastāda ~ Ls 500 000 līdz ~Ls 1 000 000 gadā. Līdz šim piecu televīzijas programmu (LTV1, LTV7, LNT, TV3 un TV5) zemes apraidi analogajā formātā Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs (turpmāk tekstā – LVRTC) nodrošināja, izmantojot piecas frekvences un attiecīgi saņemot maksu par minēto pakalpojumu attiecīgajā apmērā no katras raidorganizācijas. Savukārt no SIA „Lattelecom” piedāvājuma secināms, ka visas iepriekš uzskaitītas televīzijas programmas tiks raidītas vienā frekvencē un par attiecīgā pakalpojuma nodrošināšanu pēc apraides analogajā formātā izbeigšanas raidorganizācijām (t.sk. SIA „TV3 Latvia”) būs jāmaksā 648 000 Ls gadā (Ls 54 000/mēnesī x 12 mēneši). Tas nozīmē, ka SIA „Lattelecom” par apraides nodrošināšanu, izmantojot vienu frekvenci, no televīzijas raidorganizācijām saņems vismaz 3 240 000 Ls gadā, kas ir būtiski vairāk nekā iepriekš norādītā Ls 500 000-1 000 000 summa. Turklāt saskaņā ar TV3 iesniegumā norādīto SIA „Lattelecom” izmanto to pašu frekvenci, lai sniegtu maksas televīzijas pakalpojumu (piemēram, programmu „Pirmais Baltijas Kanāls”).

Tādējādi, saskaņā ar TV3 iesniegumā norādīto, SIA „Lattelecom”, pieprasot nesamērīgi augstu maksu no raidorganizācijām, kuru televīzijas programmas uz iesnieguma sagatavošanas brīdi bija ietvertas zemes apraidē analogajā formātā, gūst peļņu gan no šī ienākuma avota, gan papildus, izmantojot to pašu infrastruktūru un pat to pašu frekvenci, gūst peļņu, darbojoties arī kā maksas televīzijas pakalpojuma sniedzējs. Tātad SIA „Lattelecom”, pieprasot pārmērīgu maksu no televīzijas raidorganizācijām par apraides pakalpojuma nodrošināšanu ciparformātā, pilnībā sedz visas izmaksas, kas ir saistītas ne tikai ar konkrētās televīzijas raidorganizācijas veidotās programmas izplatīšanu, bet arī ar maksas televīzijas pakalpojuma nodrošināšanu saistītās izmaksas.

SIA „Baltkom TV SIA” iesniegumā norādīja uz SIA „Lattelecom” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgo izmantošanu, šķērssubsidējot maksas televīzijas pakalpojumu no ienākumiem, ko SIA „Lattelecom” saņem no televīzijas raidorganizācijām, lai nodrošinātu programmu virszemes apraidi ciparu formātā (t.i., gala patērētājiem bezmaksas pakalpojums). SIA „Baltkom TV SIA” norādīja, ka, subsidējot savu saimniecisko darbību maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas tirgū, SIA „Lattelecom” ir iespēja piedāvāt šos pakalpojumus patērētājiem par zemākām cenām, nekā ir citiem (konkurējošiem) maksas televīzijas operatoriem. Tas, savukārt, var novest pie konkurences deformēšanas maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas tirgū.

Līdzīga informācija tika ietverta VIASAT un IZZI iesniegumos.

VIASAT iesniegumā tika norādīts, ka SIA „Lattelecom” dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana izpaužas arī, piedāvājot pakalpojumu kompleksus, piemēram,

piedāvājot klientiem pakalpojumu, kurā mājas telefona abonēšanas maksa ir iekļauta komplekta abonēšanas maksā, telefonsarunas SIA „Lattelecom” tīklā ir bezmaksas, kā arī nepastāv savienojuma maksa.

VIASAT ieskatā, apvienojot šos pakalpojumus vienā piedāvājumā un nosakot ievērojami zemākas cenas par pakalpojumu izmaksām, SIA „Lattelecom” ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli, nostiprinot pozīciju tirgū un izstumjot no konkrētā tirgus citus tirgus dalībniekus.

Baltkom iesniegumā tika norādīts, ka SIA „Lattelecom” virszemes digitālās televīzijas pakalpojuma un balss telefonijas pakalpojuma sasaistīšana vienā piedāvājumā rada nevienlīdzīgu konkurenci balss telefonijas pakalpojuma tirgū un deformē to. Ņemot vērā to, ka SIA „Lattelecom” atrodas dominējošā stāvoklī gan balss telefonijas tirgū, gan digitālās televīzijas pakalpojumu sniegšanas tirgū, pastāvot šādiem piedāvājumiem, SIA „Baltkom TV SIA” nevar konkurēt ar SIA „Lattelecom” nedz balss telefonijas pakalpojuma tirgū, nedz arī maksas televīzijas tirgū¹.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome 17.03.2010., pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu un 23.panta pirmo un trešo daļu, ierosināja lietu par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Lattelecom” darbībā (turpmāk tekstā – Lieta).

Izmeklējot Lietas apstākļus, Konkurences padome definēja konkrētos tirgus, konstatēja SIA „Lattelecom” stāvokli tajos un veica vairākus aprēķinus, pamatojoties uz tirgus dalībnieku sniegto informāciju. Tajā skaitā un galvenokārt tika analizēti:

1. Visas virszemes ciparu apraides pakalpojuma nodrošināšanā iesaistītās puses, t.i., SIA „Lattelecom” un tās sadarbības partneri, nodrošinot virszemes ciparu apraides pakalpojumus, to savstarpējās sadarbības nosacījumi un detalizēti analizēti savstarpējie norēķini.

2. SIA „Lattelecom” virszemes ciparu apraides ieviešanas un nodrošināšanas pakalpojuma plānotie ieņēmumi un izmaksas 2009.-2013.gadā², kā arī reālie pieejamie dati par 2009. un 2010.gadu:

1) bezmaksas televīzijas pakalpojumam:

- plānotie (prognozētie) ieņēmumi
- reālie (faktiskie) ieņēmumi
- plānotās (prognozētās) izmaksas
- reālās (faktiskās) izmaksas

2) maksas televīzijas pakalpojumam:

- plānotie (prognozētie) ieņēmumi
- reālie (faktiskie) ieņēmumi
- plānotās (prognozētās) izmaksas
- reālās (faktiskās) izmaksas.

T.sk. tika veikta SIA „Lattelecom” izmaksu attiecināšanas principu analīze.

Lietā ir izvērtēti arī Lietas dalībnieku iesniegtie viedokļi par Lietu.

„TV3 Latvia” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40103065880, tās juridiskā adrese ir Dzelzavas iela 120-G, Rīga. SIA „TV3 Latvia” ir televīzijas raidorganizācija, kura veido un izplata televīzijas programmas Latvijas Republikā.

„VIASAT” ir akciju sabiedrība, kas reģistrēta Igaunijas Republikā ar vienoto reģistrācijas Nr.3072386, tās juridiskā adrese ir Peterburi 81, 11415 Tallina. „VIASAT

¹ http://www.lattelecom.lv/majai/komplekti/virszemes_tv_komplekti/ - SIA „Lattelecom” virszemes televīzijas komplekti.

² Gadī, par kuriem pieejama oficiālā informācija noteiktā apjomā.

AS” ir maksas televīzijas operators. „VIASAT AS” ir daļa no *Modern Times Group MTG AB* (mediju grupa, kas veido arī savus televīzijas kanālus). „VIASAT AS” darbojas Latvijas Republikas tirgū caur savu filiāli – „VIASAT AS Latvijas filiāle”.

„VIASAT AS Latvia filiāle” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40103238282, tās juridiskā adrese ir Dzelzavas iela 120G, Rīga.

„Baltkom TV SIA” ir sabiedrība ar ierobežoto atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003005264, tās juridiskā adrese ir Vecpilsētas iela 19, Rīga.

„IZZI” ir sabiedrība ar ierobežoto atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003215809, tās juridiskā adrese ir Ieriķu iela 67a, Rīga.

„Lattelecom” ir sabiedrība ar ierobežoto atbildību, kas reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003052786, tās juridiskā adrese ir Dzirnau iela 105, Rīga.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

1.1. Saskaņā ar Rīkojuma Nr.115 4.3.punktu SIA „Lattelecom” tika uzlikts pienākums nodibināt tiesiskās attiecības ar LVRTC par tā infrastruktūras izmantošanu televīzijas programmu zemes apraidei ciparformātā līdz 31.12.2013. saskaņā ar Radio un televīzijas likumu (pašlaik – Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums).

30.03.2009. starp SIA „Lattelecom” un LVRTC tika noslēgts līgums Nr.14/8-36 „Par infrastruktūras izmantošanu televīzijas programmu zemes raidīšanas ciparformātā nodrošināšanai” (turpmāk tekstā – Līgums). Saskaņā ar Līguma 3.1.punktu (*).

Tātad SIA „Lattelecom” ir kļuvusi par komersantu, kura valdījumā (faktiski – līdz 31.12.2013.) ir televīzijas signāla izplatīšanas pakalpojuma nodrošināšanai nepieciešamā infrastruktūra. Līdz ar to situācija programmu izplatīšanas virszemes platformā pakalpojuma nodrošināšanas tirgū būtiski nemainās, jo vienu monopolstāvoklī esošo pakalpojuma sniedzēju – LVRTC – nomaina cits pakalpojuma sniedzējs – SIA „Lattelecom”.

1.2. Ņemot vērā minētos apstākļus, Konkurences padome uzskata, ka, definējot konkrēto tirgu šajā Lietā, ir pamats atsaukties uz Konkurences padomes 13.06.2007. lēmumu Nr.E02-64 lietā Nr.264/06/10/3 „Par Konkurences likuma 13.panta iespējamo pārkāpumu VAS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” darbībās” (turpmāk tekstā – LVRTC Lieta). LVRTC Lietā tika definēti divi konkrētās preces tirgi, proti, 1) televīzijas un radio programmu signāla pārraidē līdz virszemes raidītājiem

pakalpojuma tirgus un 2) radio un televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgus³.

SIA „Lattelecom” ir uzlikts pienākums nodrošināt tieši bezmaksas televīzijas programmu raidīšanu ar zemes raidītāju palīdzību publiskajai uztveršanai (LTV1, LTV7, LNT, TV3). Tāpat arī SIA „Lattelecom” līdz 31.12.2013. ir piešķirtas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības noteiktajā diapazonā, kas ļauj SIA „Lattelecom” tās izmantot maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanai virszemes televīzijas platformā.

Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka ir pamats nošķirt bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgu Latvijas Republikas teritorijā no maksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgu Latvijas Republikas teritorijā.

Jāuzsver, ka maksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgus pēc būtības ir maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas tirgus, kur televīzijas signāls tiek nodrošināts, izmantojot virszemes televīzijas platformu (angliski – DVB-T – *digital video broadcasting terrestrial*). Turpmāk tekstā tiks piemērots gan apzīmējums DVB-T, gan VTV – virszemes televīzija). Tātad iepriekšminētais tirgus ir satura tirgus, nevis infrastruktūras nodrošināšanas tirgus, kā tas ir, izpildot ar normatīvajiem aktiem uzlikto pienākumu nodrošināt bezmaksas virszemes televīzijas kanālu raidīšanu ciparu formātā. SIA „Lattelecom” tieši nesniedz infrastruktūras pakalpojumu maksas televīzijas kanāliem (kanālu veidotājiem un/vai izplatītājiem), bet SIA „Lattelecom” ir piesaistīti apakšuzņēmēji infrastruktūras pakalpojuma sniegšanai.

Saskaņā ar Konkurences padomes praksi⁴ maksas televīzijas signāla izplatīšanas platformas ir savstarpēji aizvietošanas mazumtirdzniecības līmenī, līdz ar to nav pamata noteikt konkrētos tirgus šaurāk, ņemot par pamatu televīzijas signāla izplatīšanas platformas (tehnoloģijas).

Ievērojot TV3 un VIASAT iesniegumā norādīto, kā arī SIA „Lattelecom” ar normatīvajiem aktiem uzlikto pienākumu nodrošināt komerciālajām raidorganizācijām radošo elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu un izmantošanu⁵, SIA „Lattelecom” iespējamais pārkāpums notiek bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgū.

1.3. Bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgus Latvijas Republikas teritorijā – aizvietošanas iespējas ar citām platformām

Saskaņā ar Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju pastāv dažādi televīzijas programmu izplatīšanas modeļi atkarībā no signāla izplatīšanas tehnoloģijas un, attiecīgi, kanāla galvenajiem ienākumu avotiem. Piemēram, ētera kanāli (LTV1, LTV7, LNT, TV3, TV5⁶); kabeļtelevīzijas kanāli (Pirmais Baltijas kanāls); satelīttelevīzijas kanāli (RTR).

³ http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2007/XE02_64_1306.pdf, 2.1.punkts.

⁴ Konkurences padomes 27.05.2010. lēmums Nr.42 lietā Nr.471/10/03.01.-01./5 Par ziņojumu par SIA „Baltkom TV SIA” un SIA „Televideotīkls” apvienošanu, 4.1.punkts; Konkurences padomes 13.11.2010. lēmums Nr.83 lietā Nr.1492/10/03.01.-01./13 Par Baltkom grupas, IZZI grupas un SIA „EST Risinājumi” apvienošanu, 4.1.punkts.

⁵ Ministru kabineta 2008.gada 2.septembra noteikumiem Nr.714 „Kārtība, kādā tiek ieviesta elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraide ciparformātā”, 10.punkts.

⁶ Pašlaik TV5 vairs nav šajā sarakstā.

Ētera jeb virszemes kanālu modelis ir orientēts uz ieņēmumiem no reklāmas, kam ir nepieciešama liela auditorija un teritorijas pārklājums. Latvijā lielāko skatītāju auditoriju var sasniegt tikai, izmantojot virszemes platformu kanāla signāla izplatīšanai. Jo lielāka ir skatīšanas daļa kanālam, jo lielākus ienākumus var iegūt no reklāmas tirgus. Tātad par ētera kanālu galveno ienākumu avotu ir uzskatāmi ienākumi no reklāmas. Ētera kanāli, lai iegūtu lielāko auditorijas daļu, no saviem līdzekļiem sedz izmaksas, kas saistītas ar infrastruktūras nodrošināšanu.

Kabeļtelevīzijas kanāli, piemēram, Pirmais Baltijas Kanāls, ir orientēti uz maksas televīzijas operatoriem (IP televīzijas operatori, kabeļtelevīzijas operatori, satelīttelevīzijas operatori (VIASAT)). Operatori maksā SIA „Pirmais Baltijas Kanāls” par tiesībām iekļaut kanālu „Pirmais Baltijas Kanāls” savā pakā un retranslēt to savos elektronisko sakaru tīklos. Tātad kabeļtelevīzijas kanālu galvenais ienākumu avots ir maksas televīzijas operatoru licences maksājumi par tiesībām retranslēt attiecīgo kanālu savā maksas televīzijas kanālu pakā. Par otro kabeļtelevīzijas kanālu ienākumu avotu arī ir uzskatāmi ienākumi no reklāmas.

Saskaņā ar SIA „Pirmais Baltijas Kanāls” sniegto informāciju nevar salīdzināt kanāla raidīšanas pakalpojuma nodrošināšanu dažādās platformās, piemēram, ētera un satelīta platformā, jo pastāv dažādi kanālu izplatīšanas modeļi. Ja kanāls ir orientēts tikai uz ienākumiem no reklāmas, šim kanālam ir interese sasniegt lielāko auditorijas daļu. Ētera kanāliem citas platformas var nebūt ekonomiski izdevīgas, jo ar citām platformām nevar sasniegt maksimālo auditorijas daļu. Ja Latvijā visiem gala patērētājiem būtu pieejamas satelīta signāla uztveršanas iekārtas, tad secinājumi par platformu aizvietojamību varētu būt citādi (runājot par kanāla raidīšanas pakalpojuma nodrošināšanu).

SIA „Pirmais Baltijas Kanāls” norādīja, ka signāla izplatīšanas modelis, kas ir bez maksas pieejams skatītājiem, izmantojot satelīta platformu, nav izdevīgs, jo ir papildus jāmaksā ne tikai par signāla pacelšanu uz satelītu (novadīšanu līdz satelīta raidīšanas līdzeklim, kā tas notiek tagad SIA „Pirmais Baltijas Kanāls” modelī), bet arī par signāla raidīšanas posmu. Taču auditorijas daļa Latvijā, kam ir satelīta uztveršanas iekārtas, ir neliela, salīdzinot ar auditoriju, kuru var sasniegt, izmantojot kabeļtelevīzijas un ētera televīzijas platformas (saskaņā ar SIA „Pirmais Baltijas Kanāls” rīcībā esošo informāciju satelīta skatītāju daļa ir ~20%). Ņemot vērā to, ka SIA „Pirmais Baltijas Kanāls” gūst ienākumus arī no reklāmas tirgus, tam ir svarīgi sasniegt lielāko auditorijas daļu. Ja satelīta uztveršanas iekārtas būtu pieejamas visiem Latvijas iedzīvotājiem, šāds kanāla izplatīšanas modelis būtu ekonomiski pamatots un izdevīgs kanāla veidotājam/izplatītājam.

Saskaņā ar VSIA „Latvijas Televīzija” sniegto informāciju tās veidotajām televīzijas programmām (LTV1 un LTV7) atbilstoši izsniegtajām apraides atļaujām ir jātiek apraidītām tādējādi, lai galalietotāji tās varētu saņemt bez maksas (nemaksājot abonentmaksu). VSIA „Latvijas Televīzija” norādīja, ka neviena cita programmu izplatīšanas platforma (kabeļtelevīzija, IP televīzija, satelīttelevīzija), izņemot zemes apraidi tai paredzētā radiofrekvenču diapazonā, nevar nodrošināt apraidi visā Latvijas teritorijā bez maksas galalietotājiem.

Pamatojoties uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu, Noteikumiem Nr.714 un Rīkojumu Nr.115, kā arī Nacionālās radio un televīzijas padomes (pašlaik – Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, turpmāk – NEPLP) 23.07.2009. lēmumu Nr.88, SIA „Lattelecom” nodrošina sabiedriskās televīzijas veidotās programmas bez maksas galalietotājiem, nodrošinot signāla pieejamību vismaz 99% Latvijas teritorijas. Minētie Noteikumi un Rīkojums nosaka SIA „Lattelecom” saistošas prasības.

Vērtējot programmu izplatīšanu citās platformās (kabeļtelevīzija, IP televīzija, satelīttelevīzija), jāņem vērā, ka tās tiek nodrošinātas tikai attiecīgo operatoru abonentiem par abonentmaksu, tādējādi atšķirībā no zemes apraides ciparformātā, pārējo platformu operatori šajā ziņā uzskatāmi par maksas televīzijas (abonenttelevīzijas) pakalpojumu sniedzējiem saviem abonentiem.

Latvijas teritorijā ir uztveramas vairāku satelītu kodētās un nekodētās televīzijas programmu paketes, kur, nosakot satelītoperatoriem pienākumu izplatīt bezmaksas sabiedrisko televīziju skatītājiem, sabiedriskajām televīzijām tiktu uzlikts būtisks papildus finanšu slogs apmaksāt programmas pacelšanu uz satelītu visiem satelītoperatoriem, neatkarīgi no to abonentu vai skatītāju skaita (izmaksas nav atkarīgas no abonentu skaita, signāla novadīšanu līdz raidošajam satelītam un pakalpojumu sniegšanu abonentam nereti sniedz dažādi operatori).

Līdz ar to, lai nodrošinātu vienlīdzīgu (vismaz 99% Latvijas teritorijas) sabiedriskās televīzijas programmas uztveršanu bez maksas galalietotājam iespēju, ir nepieciešama tieši virszemes platforma šādu iemeslu dēļ:

- tehnoloģiski programmu izplatīšanu, izmantojot virszemes platformu, var aizstāt tikai, kombinējot kabeļtelevīzijas un satelīttelevīzijas pakalpojumus (visā teritorijā nav pieejami kabeļtīkli, jo teritorijās ar zemu iedzīvotāju blīvumu nav ekonomiski izdevīgi būvēt tīklu; tāpat arī pastāv ierobežojumi satelītantenu uzstādīšanai jebkurā ēkā pilsētas robežās);
- kabeļtelevīzijas un satelīttelevīzijas programmu izplatīšanas kombinētā platforma un virszemes apraides platforma nav salīdzināmas un nav savstarpēji aizvietošanas to programmu izplatīšanas būtisko izmaksu apmēra atšķirību dēļ.

Pamatojoties uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 12.pantu, „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas programmu zemes apraide veicama ciparformātā”.

Nemot vērā minēto, kā arī faktu, ka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības signāla izplatīšanai zemes apraidē ciparu formātā pilnā apmērā tika piešķirtas tikai SIA „Lattelecom” (atbilstoši Nacionālajam radiofrekvenču plānam⁷), secināms, ka SIA „Lattelecom” ir vienīgais elektronisko sakaru komersants, kam ir iespējas izmantot virszemes platformu televīzijas kanālu raidīšanai (maksas vai bezmaksas).

Saskaņā ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes sniegto informāciju elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim televīzijas programma ir jāveido un jāizpilda atbilstoši izsniegtajai apraides atļaujai.

Saskaņā ar SIA „TV3 Latvia” sniegto informāciju minētajam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir izsniegta nacionālā apraides atļauja. Pamatojoties uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 9.panta otro daļu, „attiecībā uz televīzijas programmu izplatīšanu par nacionālajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem uzskatāmi tādi plašsaziņas līdzekļi, kuru veidoto televīzijas programmu apraides aptveršanas zona ir vismaz 99 procenti Latvijas teritorijas”.

Nemot vērā iepriekš minēto, zemes apraide ciparformātā no kanāla viedokļa nav aizstājama ar citiem apraides formātiem, jo, nesāņemot šo pakalpojumu, SIA „TV3 Latvia” nevar nodrošināt likumā noteiktās prasības par programmas TV3 pieejamību skatītājiem/ aptveršanas zonu. Jāuzsver, ka minēto šobrīd nevar nodrošināt arī ar satelīta platformas palīdzību, jo attiecībā uz satelīta platformu ir jāņem vērā, ka, lai gan tehniski satelīta pakalpojumi ir pieejami skatītājiem visā Latvijas Republikas teritorijā, atbilstoši

---

⁷ Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1151 „Par radiofrekvenču spektra joslu sadalījumu radiosakaru veidiem un iedalījumu radiosakaru sistēmām, kā arī par radiofrekvenču spektra joslu izmantošanas vispārīgajiem nosacījumiem (Nacionālais radiofrekvenču plāns)”.

SIA „TV3 Latvia” rīcībā esošajiem aptuvenajiem datiem reāli ar satelīta platformas palīdzību šobrīd ir iespējams sasniegt (*) no kopējās skatītāju auditorijas.

Saskaņā ar SIA „TV Rīga” un AS „Latvijas Nacionālā Televīzija” sniegto informāciju programmas raidīšanas pakalpojumi ar zemes raidītāju ciparformātā, satelītu un kabeļu tīklu palīdzību izmaksu ziņā nevar būt salīdzināmi, jo ne visiem iedzīvotājiem ir kabeļtelevīzija (fizisks kabeļtīkls) un iespēja uztvert signālu no satelīta. Savukārt zemes raidītāja izmantošana ir svarīga, jo ļauj skatītājam, kuram nav pieejama kabeļtelevīzija vai satelīttelevīzija, ar pieejamiem un lētiem tehniskajiem līdzekļiem, bez līgumsaistībām uztvert un bez maksas skatīties TV5 un LNT programmu.

Vērtējot bezmaksas televīzijas kanālu signālu izplatīšanas (raidīšanas) platformu aizvietojamību no elektroniskā plašsaziņas līdzekļa konkurētspējas pozīcijas, secināms, ka platformas ir savstarpēji papildinošas, nevis aizvietošanas. Katrs elektroniskās plašsaziņas līdzeklis – programmu veidotājs/ izplatītājs – mēģina nodrošināt sava produkta izplatīšanu pēc iespējas lielākā platformu skaitā. Piemēram, VSIA „Latvijas Televīzija” veidoto programmu LTV1 un LTV7 izplatīšana tiek nodrošināta šādās izplatīšanas tehnoloģiskajās platformās: zemes apraidē ciparu formātā; kabeļtelevīzijas tīklos; IP televīzijas tīklā; satelīttelevīzijā. Tāpat arī SIA „TV Rīga” norādīja⁸, ka tā pastāvīgi meklē dažādas iespējas, kā padarīt savu programmu vairāk pieejamu skatītājiem, piemēram, TV5 programma tiek izplatīta gan caur satelītu, gan virszemes ciparu izplatīšanas tīklā, gan arī kabeļoperatoru tīklos.

Pamatojoties uz SIA „TV3 Latvia” sniegto informāciju, lai arī (*). Līdz ar to, SIA „TV3 Latvia” nesaņemot zemes apraides pakalpojumu, tiek zaudēta lielāka auditorijas daļa nekā TV3 iespējams iegūt multikanālu vidē citās izplatīšanas platformās. Pēdējie notikumi tirgū – SIA „TV3 Latvia” paziņojums par plāniem pārtraukt bezmaksas apraidi – tomēr liecina, ka, pārstāvot noteiktai ekonomiskai situācijai, raidorganizācijai varētu būt pamatoti un racionāli neizmantojot kādu platformu.

Ņemot vērā elektronisko plašsaziņas līdzekļu viedokļus, secināms, ka Latvijā pašreizējos apstākļos vislielāko auditorijas aptveramību var sasniegt tikai ar virszemes signāla raidīšanas tehnoloģiju. Līdz ar to secināms, ka minētā tehnoloģija (platforma) nav aizstājama ar citām tehnoloģijām (platformām), piemēram, satelītu, kabeļtīklu u.c., un konkrētais tirgus ir bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgus Latvijas Republikā. Bet, ievērojot SIA „TV3 Latvia” rīcību, komersantiem bez 99% auditorijas aptveramības pastāv arī citi svarīgi apsvērumi, izvēloties maksas/bezmaksas pakalpojuma sniegšanas variantu, t.i., raidorganizācija, vadoties no racionalitātes apsvērumiem var izdarīt izvēli nesniegt bezmaksas apraides pakalpojumu.

1.4. Ņemot vērā VIASAT un Baltkom iesniegumā norādīto (skat. šī lēmuma 1.2.punktu), SIA „Lattelecom”, iespējams, ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli, piedāvājot virszemes televīzijas kanālu pakas kopā ar balss telefonijas pakalpojumu, paredzot bezmaksas sarunas SIA „Lattelecom” tīklā neierobežotā apjomā un bez savienojuma maksas. Ņemot vērā minēto, kā arī Konkurences padomes praksi⁹, konkrētais tirgus ir nosakāms kā balss telefonijas pakalpojuma tirgus publiskajā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā Latvijas Republikā.

⁸ 09.04.2010. vēstule Nr.01-03/10-18

⁹ Konkurences padome 30.05.2008. lēmumā Nr.63 Par izpētes izbeigšanu lietā Par Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā un 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Lattelecom” darbībās.

1.5. Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē konkrētie tirgi ir:

1.5.1. Bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgus Latvijas Republikas teritorijā [infrastrukturā tirgus];

1.5.2. Maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas tirgus Latvijas Republikas teritorijā [satura tirgus, jo tiek sniegts SIA „Lattelecom” maksas televīzijas pakalpojums, izmantojot virszemes ētera tehnoloģiju, un Iesniedzēju ieskatā SIA „Lattelecom” piedāvā maksas televīzijas pakalpojumus par nepamatoti zemām cenām, šķērssubsidējot izmaksas no ienākumiem par citiem pakalpojumiem (tirgiem)];

1.5.3. Balss telefonijas pakalpojuma tirgus publiskajā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā Latvijas Republikā.

2. SIA „Lattelecom” dominējošais stāvoklis konkrētajā tirgū

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktu „dominējošais stāvoklis ir tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem”.

2.1. Saskaņā ar LVRTC Lietā konstatēto LVRTC ir vienīgais radio un televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību pakalpojuma sniedzējs Latvijas Republikas teritorijā. Visas nacionālās raidorganizācijas (VB SIA „Latvijas Radio”, VB SIA „Latvijas Televīzija”, AS „Latvijas Neatkarīga Televīzija”, SIA „TV3 Latvia”) izmantoja LVRTC radio un televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību pakalpojumu. Reģionālie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, saskaņā ar Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju, pašlaik izmanto VB SIA „Latvijas Televīzija” piedāvātās iespējas izvietot savus sižetus t.s. „logos” savu programmu ietvaros. Vietējiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem nav finansiāli iespējams izmantot LVRTC radio un televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību pakalpojumu. Izņēmuma gadījumi ir, kad elektroniskais plašsaziņas līdzeklis pats izvēlas raidīt savu programmu mērķauditorijai ar saviem tehniskajiem līdzekļiem, taču šī iespēja pašlaik pastāv tikai teorētiski, ievērojot frekvenču resursu pieejamību. Katrā gadījumā elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, kas izplata savu programmu patstāvīgi, netiktu uzskatīti par LVRTC konkurentiem, ja radio vai televīzijas programmas raidīšanas pakalpojumu sniegtu tikai paši sev. Ņemot vērā iepriekš minēto, LVRTC Lietā tika konstatēts, ka LVRTC tirgus daļa radio un televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību pakalpojuma sniegšanas tirgū Latvijas teritorijā sastāda 100%¹⁰.

Ņemot vērā Noteikumu Nr.714 10.punktu¹¹, kā arī faktu, ka SIA „Lattelecom” tika piešķirtas radiofrekvenču spektra, kas atbilstoši Nacionālajam radiofrekvenču plānam ir izmantojams virszemes ciparu televīzijas nodrošināšanai, lietošanas tiesības, kā arī SIA „Lattelecom” tika uzlikts pienākums izmantot LVRTC infrastruktūru ciparu televīzijas ieviešanai Latvijā, secināms, ka SIA „Lattelecom” ir vienīgais komersants, kas var

¹⁰ http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2007/XE02_64_1306.pdf, 3.punkts.

¹¹ Ministru kabineta 2008.gada 2.septembra noteikumu Nr.714 „Kārtība, kādā tiek ieviesta elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraide ciparformātā” 10.punkts: „Elektronisko sakaru komersants, kurš veic televīzijas programmu zemes apraidi ciparformātā, nodrošina sabiedriskajai raidorganizācijai un komerciālajām raidorganizācijām raidīto elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu un izmantošanu saskaņā ar savstarpējiem līgumiem un atbilstoši Nacionālās radio un televīzijas padomes izsniegtajām apraides atļaujām”.

nodrošināt bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojumu.

2.2. Ņemot vērā Noteikumu Nr.714 7.punktu, SIA „Lattelecom” ir pienākums nodrošināt galalietotājiem iespēju bez maksas saņemt noteiktas televīzijas programmas ciparformātā, izmantojot DVB-T ciparu televīzijas apraides tehnoloģiju atbilstoši Nacionālās radio un televīzijas padomes lēmumam par visā Latvijas Republikas teritorijā galalietotājiem bez maksas saņemamo televīzijas programmu sarakstu. Saskaņā ar NEPLP lēmumu šādas programmas uz šīs lietas ierosināšanas brīdi bija: LTV1, LTV7, LNT, TV3 un TV5¹². Līdz ar to SIA „Lattelecom” atrodas dominējošā stāvoklī bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgū Latvijas Republikas teritorijā.

Vienlaicīgi ir secināms, ka SIA „Lattelecom” nevar nodrošināt šo pakalpojumu patstāvīgi, t.i., neizmantojot apakšuzņēmēju – LVRTC un SIA „SIA „Hannu Digital”” – īpašumā esošo infrastruktūru. Tādējādi SIA „Lattelecom” ekskluzīvais statuss minētā pakalpojuma nodrošināšanā eksistē „uz juridiskā pamata”, bet faktiski ekskluzīvais statuss ir attiecināms arī vismaz uz LVRTC, jo LVRTC rīcībā ir pakalpojuma nodrošināšanai nepieciešamā infrastruktūra.

2.3. Saskaņā ar Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc neto apgrozījuma, kas sasniegts, sniedzot balss telefonijas pakalpojumus fiksētajā elektronisko sakaru tīklā 2008.gadā, bija lielāka par 90%. Atsaucoties uz Konkurences padomes 21.01.2010. lēmumu Nr.3 lietā „Par SIA „Telia Latvia” 22.12.2009. iesniegumu Nr.v/631/09/i”, SIA „Lattelecom” atrodas dominējošā stāvoklī balss telefonijas pakalpojuma tirgū publiskajā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā Latvijas Republikā (lēmuma 7.punkts).

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka SIA „Lattelecom” atrodas dominējošā stāvoklī šādos tirgos:

- 1) Bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību publiskai uztveršanai pakalpojuma sniegšanas tirgus Latvijas Republikā;
- 2) Balss telefonijas pakalpojums fiksētajā elektronisko sakaru tīklā Latvijas Republikā.

3. Zemes apraides tehnoloģija

3.1. Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 4.panta trešo daļu „(..) pēc izplatīšanas veida elektroniskās plašsaziņas līdzekļus iedala zemes apraides, satelīta, kabeļu, interneta un citos elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos”. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas¹³ programmu zemes apraide veicama ciparformātā (Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 12.pants).

Programmu *apraide* ir darbību kopums, kas nodrošina elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un raidījumu veidošanu, izplatīšanu un tūlītēju uztveršanu, izmantojot publiskos elektronisko sakaru tīklus¹⁴.

Programmu izplatīšana ir programmu nogādāšana līdz raidīšanas tehniskajiem līdzekļiem un raidīšana publiskai uztveršanai atklāta vai aizsargāta pakalpojuma veidā, izmantojot publiskos elektronisko sakaru tīklus¹⁵. Savukārt *raidīšana* ir programmu

¹² Pašlaik TV5 vairs nav šajā sarakstā.

¹³ Elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio apraide veicama analogā formātā.

¹⁴ Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 1.panta 1.punkts.

¹⁵ Turpat, 18.punkts.

izplatīšana publiskai uztveršanai. Šis termins neietver pakalpojumus pēc pieprasījuma¹⁶. SIA „Lattelecom” sniedz raidīšanas pakalpojumu elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kuru programmas galapatērētājiem ir uztveramas bez maksas. Programmas tiek izplatītas, izmantojot radiofrekvenču spektru, kas saskaņā ar Nacionālo radiofrekvenču plānu ir atvēlēts zemes ciparu televīzijas apraidei.

Saskaņā ar NEPLP 23.07.2009. lēmumu Nr.88 „Par programmu saskaņojumu un retranslācijas atļauju izsniegšanu SIA „Lattelecom”” SIA „Lattelecom” nodrošina Latvijas Republikas teritorijā galalietotājiem iespēju bez maksas saņemt šādas televīzijas programmas ciparformātā:

- LTV1 un LTV7 (Valsts SIA „Latvijas Televīzija”);
- LNT (AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija”);
- TV3 (SIA „TV3 Latvia”);
- TV5 (SIA „TV Rīga”).

Līgumi par raidīšanas pakalpojuma sniegšanu tika noslēgti ar šādiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem: Valsts SIA „Latvijas Televīzija”, AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija”, SIA „TV3 Latvia” un SIA „TV Rīga”. Savukārt līgums ar SIA „TV Rīga” tika izbeigts pēc elektroniskā plašsaziņas līdzekļa iniciatīvas 2010.gadā¹⁷.

Tāpat SIA „Lattelecom” nodrošināja reģionālo televīzijas programmu apraidi testa režīmā līdz 31.12.2010., nesaņemot atlīdzību. Tādējādi, civiltiesiskā izpratnē televīzijas programmu raidīšanas pakalpojumi citiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, izņemot LNT, TV3, LTV1 un LTV7, netiek sniegti.

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” mājas lapā publicēto tehnisko informāciju¹⁸ bezmaksas televīzijas programmas LTV1, LTV7, LNT un TV3 tiek izplatītas vienā frekvencē. Maksas kanāli netiek izplatīti, izmantojot to pašu frekvenci, kas ir izmantojama bezmaksas programmu izplatīšanai. Savukārt saskaņā ar SIA „Lattelecom” 04.03.2010. sniegto informāciju Pirmais Baltijas Kanāls (Rīgas reģionā) tika izplatīts vienā frekvencē ar bezmaksas kanāliem. Taču SIA „Lattelecom” norādīja, ka apraides tīkla veidošanās stadijā programmu sadalījums par apraides frekvencēm tiek mainīts. Šādas izmaiņas tiek veiktas gan saistībā ar nepieciešamību nodrošināt reģionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu veidoto programmu apraidi attiecīgajos apraides reģionos, gan pēc analogo televīzijas signālu raidītāju izslēgšanas, optimizējot ciparu apraides tīklos izmantojamās frekvences, kā arī sakarā ar 4., 5., 6., un 7. apraides tīklu izveidošanu.

SIA „Lattelecom” ar Rīkojumu Nr.115, kā arī Noteikumiem Nr.714 ir apstiprināta kā komersants, kas atbildīgs par zemes ciparu televīzijas apraides ieviešanu Latvijas Republikā. Rīkojums Nr.115 paredz virkni nosacījumus, kuru izpildei var tikt piesaistīti apakšuzņēmēji:

- izveidot zemes ciparu televīzijas apraides tīklu, kas nodrošina sabiedriskās televīzijas programmu uztveršanu ar stacionāro antenu 99% Latvijas Republikas teritorijā;
- nodrošināt reģionālo televīzijas programmu izplatīšanas iespējas vienā vai vairākos apraides reģionos;
- nodrošināt apraides tīkla servisu, tajā skaitā klientu diennakts apkalpošanas zvanu centra darbību; maksas programmu klientu uzskaiti, apkalpošanu un pieprasīto pakalpojumu nodrošināšana; radīt iespēju klientiem iegūt nepieciešamo zemes ciparu televīzijas uztveršanas iekārtu;

¹⁶ Turpat, 23.punkts.

¹⁷ NEPLP 17.06.2010. lēmums Nr.103

¹⁸ http://www.lattelecom.lv/majai/virszemes_tv_new/tehniska_informacija/ (aplūkots 22.12.2010.).

- 60 darba dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nodibināt tiesiskās attiecības ar LVRTC par tās infrastruktūras izmantošanu līdz 2013.gada 31.decembrim;
- nodrošināt sabiedriskajai raidorganizācijai un komerciālajām raidorganizācijām raidošo elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu un izmantošanu saskaņā ar līgumiem;
- informēt sabiedrību par minētā pakalpojuma pieejamību Latvijas Republikas teritorijā;
- divreiz gadā iesniegt Satiksmes ministrijai informāciju par pāreju uz televīzijas programmu zemes apraidi ciparformātā;
- trīs mēnešu laikā no rīkojuma spēkā stāšanās dienas uzsākt darbību un saņemt Elektronisko sakaru direkcijas (turpmāk – ESD) uzstādīšanas vai lietošanas atļaujas raidošo tīklu ierīkošanai.

Lai izpildītu normatīvajos aktos nostiprinātos pienākumus, SIA „Lattelecom” ir noslēgti šādi līgumi ar galvenajiem sadarbības partneriem zemes ciparu televīzijas ieviešanā un nodrošināšanā Latvijas teritorijā:

- 1) SIA „Lattelecom” un LVRTC 30.03.2009. līgums Nr.14/8-36 *Par infrastruktūras izmantošanu televīzijas programmu zemes raidīšanas ciparformātā nodrošināšanai*;
- 2) SIA „Lattelecom” un SIA „SIA Hannu Digital” 23.10.2009. līgums Nr.LTC-09-000-810 *Televīzijas programmu sagatavošanas raidīšanai līgums*;
- 3) SIA „Lattelecom” un SIA „SIA Hannu Digital” 30.03.2009. līgums Nr.42-09 (14/8-38) *Televīzijas programmu zemes raidīšanas ciparformātā pakalpojumu līgums*;
- 4) SIA „Lattelecom” un SIA „SIA Hannu Digital” 30.10.2009. līgums Nr.LTC-09-000871 *Tehnisko konsultāciju pakalpojumu līgums*.

SIA „Lattelecom” ir noslēgti līgumi arī ar šādiem komersantiem, kas sniedz pakalpojumu vai veic piegādes virszemes ciparu televīzijas ieviešanas un nodrošināšanas projekta vajadzībām:

- par CAM moduļu piegādi – ar „Mikrovisatos Servisas UAB” (Lietuva), „LL Merge” (Igaunija);
- par virszemes televīzijas dekoderu pulšu un barošanas bloku piegādi - ar „Mikrovisatos Servisas UAB” (Lietuva), „LL Merge” (Igaunija);
- par virszemes televīzijas ierīkošanas materiāliem – vadu, savienotāju, instalācijas komplektu piegādi ar piegādātāju SIA „UNISAT” un SIA „ARGUS Radiodetaļu tirdzniecība”;
- par virszemes televīzijas dekoderu testiem – ar Latvijas elektronikas iekārtu testēšanas centru;
- par tehnisko atbalstu virszemes televīzijas ieviešanā – ar KPN Radio Access Services (līguma termiņš beidzies);
- par optisko pārveidotāju iegādi televīzijas signālu padošanai caur optisko kabeli – ar SIA „Hannu Pro”;
- par virszemes televīzijas kvalitātes monitoringa risinājumu – ar SIA „Agama”;
- par satura piegādi – licences/apraides līgumi ar VSIA „Latvijas Televīzija”, SIA „TV3 Latvia”, AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija”, SIA „TV21”, Turner Broadcasting System Europe Ltd., SPTI Networks Eastern Europe Ltd., Sapphire Media International BV (ar virkni citiem satura piegādātājiem norit līgumsarunas).

Virszemes televīzijas projekta vajadzībām tiek izmantota noteikta apjoma pakalpojuma (piegādes) daļa citu līgumu ietvaros.

Tāpat SIA „Lattelecom” sadarbojas ar citiem komersantiem, projekta ietvaros nodrošinot sekojošas funkcijas:

- klientu apkalpošanas funkcijas – ar SIA „Lattelecom” meitasuzņēmumu SIA „Lattelecom BPO” kopējā klientu apkalpošanas līguma ietvaros;
- bibliotekāru apmācība – ar SIA „Baltijas datoru akadēmija”;
- raidīšanas atļauju pieprasīšana un saņemšana no Elektronisko sakaru direkcijas (ESD) – uzticēta LVRTC esošā līguma ietvaros;
- dažādu informatīvo un reklāmas materiālu sagatavošana par virszemes ciparu televīzijas pakalpojumiem, tīkla pārklājumu un pakalpojumu pieejamību, programmu pārslēgšanu u.c. reklāmas un mārketinga materiālu – sadarbības partneri, ar kuriem noslēgti līgumi par attiecīgajiem pakalpojumiem;
- sadarbība ar dažādiem ciparu televīzijas uztvērēju iekārtu un/vai virszemes televīzijas pakalpojumu izplatītājiem, kas tiek veikta uz noslēgto līgumu pamata. Par minētām darbībām detalizētāka informācija, tajā skaitā, pievienojot arī atsevišķu sadarbības līgumu kopijas, Konkurences padomei ir sniegta 2010.gada 29.marta SIA „Lattelecom” vēstulē Nr.6986-1;
- sadarbība ar dažādiem dekoderu, viedkaršu u.c. iekārtu piegādātājiem atbilstoši uzņēmumā pastāvošajām iepirkuma procedūrām;
- sadarbība ar „CETECOM ICT SERVICES GMBH” un „Latvijas Elektronikas iekārtu testēšanas centrs”, kas nodrošina SIA „Lattelecom” realizācijai piedāvāto dekoderu atbilstības novērtēšanu;
- sadarbība ar atsevišķiem konsultāciju uzņēmumiem, tajā skaitā SIA „Focuspoint”, ar kuru ir noslēgts līgums par virszemes televīzijas projekta vadību.
- maksas satura nosacītās piekļuves (Conditional Access) sistēmas piegādātājs – Conax AG (Norvēģija);
- partneris ciparu TV uztvērēju (dekoderu) sertifikācijas testēšanā – Digital TV Labs Ltd. (Lielbritānija);
- decimetru antenu piegādātāji – Funke Digital TV (Nīderlande), UAB Mikrovisatos Servisas (Lietuva);
- mazumtirdzniecības veikalu ķēdes, kas iegādājušies no SIA „Lattelecom” dekoderus (Starta pakas) vairumā, pārdošanai savās tirdzniecības vietās – SIA „RIMI Latvia”, SIA „Maxima Latvija”;
- virszemes televīzijas atjaunošanas kodu dāleri: SIA „Narvesen Baltija”, SIA „Plus Punkts”;
- virszemes pakalpojumu un iekārtu dāleri.

SIA „Lattelecom”, sniedzot informāciju, norādīja, ka, veicot vai paredzot veikt kādas konkrētas darbības, SIA „Lattelecom” attiecīgās struktūrvienības vadība, kuras pārziņā ir virszemes ciparu televīzijas ieviešanas un nodrošināšanas projekts, kopā ar projekta vadību izvērtē veicamās aktivitātes, konkrēto aktivitāšu veikšanas iespējas ar SIA „Lattelecom” uzņēmuma grupas resursiem vai nepieciešamību attiecīgās aktivitātes nodrošināšanai saņemt pakalpojumu no trešajām personām. Izvēloties risinājumu, tiek ņemti vērā šādi apstākļi: uzņēmumā pieejamā kompetence; resursi; paredzamās darbības ilglaicīgums; apjomi; nepieciešamo rezultātu sasniegšanas termiņi; līdzvērtīgu pakalpojumu kvalitāte, izmaksas u.c. faktori, kas nosaka konkrēto lēmumu.

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju daudzas darbības, kas saistās ar virszemes televīzijas pakalpojumu ieviešanu, ir pietiekoši specifiskas, jo ieviešanas termiņi atbilstoši Rīkojumam Nr.115 tika noteikti minimāli īsi. Līdz ar to par primāro kritēriju attiecīgas darbības izvēlē bija uzņēmumā pastāvošā prakse līdzīgu uzdevumu veikšanai (mārketinga, klientu apkalpošana, apmācība), pakalpojuma nodrošināšanas termiņi (līgums ar SIA „SIA Hannu Digital”), Rīkojumā Nr.115 paredzētā noteiktā

sadarbība (ar LVRTC); iekārtu plašas pieejamības nodrošināšana (līgumi ar iekārtu izplatītājiem, lielveikalu tīkliem u.c.).

No otras puses darbības, kuras varēja un var nodrošināt SIA „Lattelecom” struktūrvienības, kā norādīja SIA „Lattelecom”, tiek veiktas uzņēmumā. Atsevišķs un speciāls efektivitātes ieguvumu un izmaksu faktora vērtējums katrai šī projekta darbībai vai lēmumam atbilstoši uzņēmumā pastāvošajai praksei netika veikts.

SIA „Lattelecom” rīcībā nav informācijas, kas liecinātu par to, ka projekta ieviešanas un uzturēšanas gaitā tika veiktas vai tiek veiktas neracionālas un dārgas darbības, vai šādu darbību veikšanai ir noslēgti ekonomiski neizdevīgi līgumi ar trešajām pusēm.

3.2. Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju par noslēgtajiem līgumiem ar sadarbības partneriem SIA „SIA Hannu Digital” nodrošina apraides pakalpojuma tehnisko pusi (infrastrukturā nodrošināšana programmu raidīšanai un programmu sagatavošanai raidīšanai) Rīgas reģionā (70 km rādiusā), savukārt pārējā Latvijas teritorijā apraides pakalpojuma tehnisko pusi nodrošina LVRTC.

Konkurences padome vērš uzmanību uz LVRTC sniegto informāciju par tā rīcībā esošo infrastruktūru Rīgas RTS: LVRTC savā 21.06.2010. vēstulē Nr.30AD00.02.02/608 (3.lp.) norāda, ka (*).

LVRTC un SIA „SIA Hannu Digital” ir noslēgts līgums par infrastruktūras pakalpojumiem televīzijas programmu zemes raidīšanas ciparformātā nodrošināšanai. Saskaņā ar minēto līgumu LVRTC sniedz SIA „SIA Hannu Digital” infrastruktūras nodrošināšanas pakalpojumu (*). Izmantojot SIA „SIA Hannu Digital” piederošo aparatūru (raidītājus), LVRTC atbild par raidīšanas procesa nodrošināšanu Rīgas reģionā.

SIA „SIA Hannu Digital” īpašumā ir (*).

(*)

SIA „SIA Hannu Digital” un SIA „Lattelecom”, kā arī LVRTC un SIA „Lattelecom” savstarpējos rēķinos netiek nodalīta maksas kanālu apraides nodrošināšana no bezmaksas kanālu apraides nodrošināšanas un sagatavošanas raidīšanai.

3.3. Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju ar analogo apraides tehnoloģiju viena kanāla (frekvences) diapazonā ir izplatāma viena programma. Savukārt maksimālais televīzijas programmu skaits, ko ir iespējams izplatīt, izmantojot vienu frekvenču kanālu ciparsignālu apraides tehnoloģijā, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, kā arī no televīzijas (programmas) signāla izplatīšanas tīkla uzbūves. Galvenie faktori ir datu plūsmas ātrums un katras individuālās TV programmas pārraides ātrums:

1) Datu plūsmas ātrums vienā programmu izplatīšanas tīklā (frekvencē) tiek izteikts megabitos sekundē (Mbit/s). Šis parametrs nosaka, cik lielu datu plūsmu fiziski iespējams noraidīt vienā frekvencē. Datu plūsmas ātrums ir atkarīgs no raidītāja konfigurācijas parametriem: modulācijas veida, aizsargintervāla starp ciparu kanāliem (GI jeb *Guard Interval*) un kodēšanas attiecības (CR jeb *Code Rate*). Datu plūsmas ātruma parametrs tieši neietekmē programmas kvalitāti. Datu plūsmas ātrums ir tieši saistīts ar apraides zonas lielumu. Pie vienādas raidītāja jaudas – jo zemāks ir datu plūsmas ātrums, jo tiek iegūta lielāka apraides zona jeb pārklājums. Aizsargintervāls raksturo apraides tīkla uzbūvi, bet modulācijas veids un kodēšanas attiecība – signāla noturību pret traucējumiem.

Raidītāju datu plūsmā tiek pārraidīta sekojoša informācija – programmu video signāli, audio signāli, kā arī servisa informācija (programmu datu tabulas, elektroniskais programmu gids, uztvērēju programmatūras izmaiņas u.c. informācija).

2) TV programmas pārraides ātrums apraidē tiek definēts individuāli katrai pārraidāmajai programmai un tas ir atkarīgs no:

- saņemtās programmas kvalitātes;
- programmas satura (piemēram, sporta pārraidēm vienādas kvalitātes nodrošināšanai nepieciešams lielāks pārraides ātrums nekā ziņu pārraidei).

Esošās tehnoloģijas nodrošina TV programmu video kodēšanu ar mainīgu pārraides ātrumu (*Variable Bit Rate* jeb VBR). Tas nodrošina dažādu programmas pārraides ātrumu atkarībā no programmas satura (minimālais video pārraides ātrums katrai programmai ir 1 Mbit/s, bet maksimālais – 3,7 Mbit/s ar nosacījumu, ka vidējais video pārraides ātrums katrai programmai ir ne mazāks par 2 Mbit/s).

Atbilstoši DVB-T standartam pie mazākā datu plūsmas ātruma (4,976 Mbit/s) ir iespējams pārraidīt 1 programmu vienā frekvenču kanālā, bet pie maksimālā (31,668 Mbit/s) – apmēram 15 programmas.

Bezmaksas kanāli tiek raidīti zemākajā frekvencē, lai nodrošinātu labāku kvalitāti.

SIA „Lattelecom” nosaka, kādā frekvencē ir jāizplata konkrētais multiplekss (kanālu paka).

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju virszemes ciparu televīzijas izplatīšanas tīklu (turpmāk – Tīkls/i) izveides un nodošanas kārtību un termiņus nosaka SIA „Lattelecom” un LVRTC Līgums Nr.14/8-36 „Par infrastruktūras izmantošanu televīzijas programmu zemes raidīšanas ciparformātā nodrošināšanai”, tā pielikumi un izdotie Darba uzdevumi un grozījumi.

(*)

01.02.2010. SIA „Lattelecom” un LVRTC parakstīja Līguma grozījumus Nr.1, saskaņā ar kuru 1.punktu vienotās papildināt Līgumu ar 2.34.punktu, (*).

Visu Latvijas Republikas teritorijā raidīto nacionālo sabiedrisko un komerciālo raidorganizācijas programmu apraide analogajā formātā Latvijas Republikā tika pārtraukta 01.06.2010.

(*)

4. SIA „Lattelecom” ieņēmumi un izmaksas, kas saistīti ar virszemes ciparu televīzijas apraides projekta ieviešanu un nodrošināšanu Latvijas Republikā

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju SIA „Lattelecom” ik gadu plāno uzņēmuma darbību, sastādot budžetu. Budžetā ieņēmumu daļa tiek prognozēta pa pakalpojumiem un pakalpojumu grupām, bet izmaksu daļa – atbilstoši izmaksu pozīcijām. Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju dati par faktiskām maksas televīzijas izmaksām un faktiskiem maksas televīzijas ieņēmumiem par 2010.gadu var būt pieejami analīzei tikai pēc gada pārskata audita un rezultātu apstiprināšanas uzņēmuma Padomē un dalībnieku sapulcē.

Konkurences padome, ņemot vērā to, ka SIA „Lattelecom” tika apstiprināta kā komersants, kas ievieš un nodrošina virszemes ciparu televīzijas projektu ilgākā laika periodā, t.i. no 2009.gada līdz 2013.gada 31.decembrim, uzskata, ka SIA „Lattelecom” rīcība, nosakot cenas par pakalpojumiem, būtu jāanalizē visā projekta ieviešanas laikā, proti, piecu gadu periodā. Pašlaik nevienas personas rīcībā nav informācijas, kas dotu iespēju veikt ieņēmumu/izmaksu, iespējamās šķērssubsidēšanas un iespējami netaisnīgo cenu analīzi 5 gadu griezumā.

SIA „Lattelecom” pēc Konkurences padomes pieprasījuma ir iesniegusi informāciju par tās izmaksām un izmaksu prognozi, sniedzot bezmaksas televīzijas kanālu izplatīšanas pakalpojumu un maksas kanālu paku izplatīšanas pakalpojumu (SIA

„Lattelecom” ir maksas televīzijas operators, kas sniedz maksas televīzijas pakalpojumu abonentiem, izmantojot virszemes ciparu televīzijas tehnoloģiju).

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju SIA „Lattelecom” veiktā maksas un bezmaksas virszemes apraides ciparformātā nodrošināšanas pilnas pašizmaksas prognoze, kas nav atkarīga no izplatāmo televīzijas programmu (kanālu) skaita, balstās uz uzņēmuma īpašnieku apstiprinātu biznesa un investīciju plānu un sekojošiem pieņēmumiem, nosacījumiem un ārējiem tiesību aktiem:

- Saskaņā ar Rīkojumu Nr.115 SIA „Lattelecom” tika piešķirtas radiofrekvenču lietošanas tiesības apraides pakalpojumu nodrošināšanai no šī rīkojuma izdošanas dienas līdz 31.12.2013., bez priekšrocībām vai jebkāda nodrošinājuma termiņa pagarinājumam vai citam termiņam.
- Sakarā ar to, ka lietošanas tiesības uz ierobežoto resursu (radiofrekvences) piešķirtas uz noteiktu termiņu (tikai līdz 2013.gada beigām), virszemes apraides biznesa aprēķins tika veikts uz pieciem gadiem (2009.-2013.gads) ar mērķi segt visus pakalpojuma izveidošanai un nodrošināšanai ieguldītos līdzekļus un nodrošināt minimālu peļņu.
- Ciparu formāta apraide Rīgas apraides zonā uzsākta, sākot ar 15.07.2009.
- Ciparu formāta apraide visā Latvijas Republikas teritorijā uzsākta, sākot ar 2010.gada februāri.
- Analogā apraide visā Latvijas Republikas teritorijā programmai LTV7 pārtraukta ar 01.03.2010.
- Analogā apraide Rīgas apraides teritorijā programmām LTV1 un LNT tika pārtraukta ar 01.04.2010., bet visā Latvijas Republikas teritorijā – ar 01.06.2010.
- Analogā apraide Rīgas apraides teritorijā programmai TV5 pārtraukta ar 01.12.2009.
- Ieņēmumi par nacionālo bezmaksas programmu apraidi tiek prognozēti no četrām televīzijas programmām.
- Potenciālie ieņēmumi no reģionālajām raidorganizācijām netiek prognozēti, jo nav zināms, kad tiks pārtraukta reģionālo televīziju programmu analogā apraide. (Saskaņā ar rīcībā esošo informāciju, pamatojoties uz 31.01.2011. panākto vienošanos starp valsts SIA „Latvijas Televīzija”, SIA „Lattelecom” un reģionālajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (SIA „Valmieras TV”, SIA „Latgales Reģionālā Televīzija”, SIA „Vidusdaugavas Televīzija” un SIA „Kurzemes Televīzija”), reģionālās TV programmas (Vidzemes Televīzija, Latgales Reģionālā Televīzija, Vidusdaugavas Televīzija, Ogres TV, Ģimenes TV, Ventspils TV, TV Kurzeme) tiek raidītas sabiedriskās televīzijas programmas LTV7 reģionālo televīzijas programmu „logu” ietvaros).
- Aprēķinā iekļautas 2009.gada reālās izmaksas, 2010.-2013.gada prognozētās izmaksas un prognozētie ieņēmumi no četrām televīzijas programmu apraides.
- Līdz 01.03.2010. SIA „Lattelecom” nav ieņēmumu no elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem par bezmaksas virszemes apraides ciparformātā nodrošināšanu.
- Rīgas apraides zonā līdz 2013.gadam ir izveidojami kopā četri ciparu formāta apraides tīkli, t.sk., trīs – maksas programmu apraidei, t.i. Rīgas apraides zonā ir iespēja piedāvāt gan SIA „Lattelecom” Virszemes televīzijas Ekonomisko, gan Pamata programmu paku.
- Visā Latvijas Republikas teritorijā līdz 2013.gadam ir izveidojami kopā trīs Ciparu formāta apraides tīkli, t.sk., divi maksas programmu apraidei, t.i.,

visā Latvijas teritorijā ir iespēja piedāvāt tikai SIA „Lattelecom” Virszemes televīzijas Ekonomisko programmu paku.

Lietas apstākļu noskaidrošanai Konkurences padome ieguva un apkopoja informāciju par SIA „Lattelecom”:

- plānotiem bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ieņēmumiem 2009.-2013.gadā;
- faktiskiem bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas ieņēmumiem 2009. un 2010.gadā;
- plānotām bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas izmaksām 2009.-2013.gadā;
- faktiskām bezmaksas televīzijas programmu raidīšanas izmaksām 2009.gadā;
- plānotiem maksas televīzijas (DVB-T) ieņēmumiem 2009.-2013.gadā;
- faktiskiem maksas televīzijas ieņēmumiem 2009.gadā;
- plānotām maksas televīzijas izmaksām 2009.-2013.gadā;
- faktiskām maksas televīzijas izmaksām 2009.gadā.

Konkurences padome, izvērtējot minēto informāciju, secina sekojošo:

1) Lietas izpētes laikā, atbilstoši SIA „Lattelecom” sniegtajiem projekta ieviešanas izmaksu un ieņēmumu datiem par 2009. un daļēji par 2010.gadu attiecībā gan uz maksas, gan uz bezmaksas raidīšanas pakalpojumiem, konstatējams izmaksu pārsvars pār ieņēmumiem.

2) SIA „Lattelecom”, pie nosacījuma, ka prognozes attiecībā uz ieņēmumiem un izmaksām piepildīsies, var gūt peļņu no raidīšanas pakalpojuma sniegšanas elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (bezmaksas pakalpojums galalietotājiem) ne ātrāk kā 2011.gadā.

3) SIA „Lattelecom” izmaksu aprēķināšanu un attiecināšanu veic katra nākamā kalendārā gada pirmajos 7 mēnešos par iepriekšējo kalendāro gadu kopumā (ar mērķi un termiņos, lai nodrošinātu ziņojumu iesniegšanu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - SPRK)). Tātad informāciju par SIA „Lattelecom” reālām izmaksām 2011.gadā būs iespējams iegūt tikai 2012.gada augustā. Savukārt informāciju par SIA „Lattelecom” reāliem ieņēmumiem 2011.gadā būs iespējams iegūt 2012.gada maijā.

4) Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka SIA „Lattelecom”, pie nosacījuma, ka prognozes attiecībā uz ieņēmumiem un izmaksām piepildīsies, var gūt peļņu no maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas ne ātrāk kā 2011.gadā.

5) Ņemot vērā SIA „Lattelecom” prognozētos datus par ieņēmumu un izmaksu apmēru laika periodā, kad SIA „Lattelecom” saskaņā ar normatīvajiem aktiem darbosies kā virszemes ciparu televīzijas nodrošinātājs, secināms, ka, gan sniedzot maksas televīzijas pakalpojumu, gan sniedzot raidīšanas pakalpojumu elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (televīzijas apraides pakalpojums, kas ir bezmaksas skatītājiem), SIA „Lattelecom” kopējie plānotie ieņēmumi pārsniedz prognozētās izmaksas, sākot no 2011.gada.

6) Pamatojoties uz pieejamo informāciju, pie nosacījuma, ka izpildīsies SIA „Lattelecom” ieņēmumu/izmaksu prognozes un tirgū nenotiks būtiskas izmaiņas attiecībā uz virszemes ciparu televīziju, SIA „Lattelecom” peļņa, sniedzot raidīšanas pakalpojumu elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, veido (*) (mazāk par 15%) piecu gadu laika periodā, un peļņa, sniedzot maksas televīzijas pakalpojumu, veido (*) (mazāk par 15%) piecu gadu laikā.

SIA „Lattelecom” norādījusi Konkurences padomei, ka tās mērķis bija segt visus pakalpojuma izveidošanai un nodrošināšanai ieguldītos līdzekļus un „nodrošināt

minimālo peļņu”¹⁹. Kopsakarā ar aprēķināto prognozējamo peļņas apjomu šāda minimālas peļņas interpretācija Konkurences padomes ieskatā ir vērtējama nevienuzīmīgi.

Vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka Noteikumos Nr.714 starp nosacījumiem un kritērijiem virszemes ciparu televīzijas projekta ieviešanas un nodrošināšanas pasākumiem nebija noteikta izmaksu minimizēšana un cenas tuvināšana izmaksām, definēts peļņas sliekšnis, līdz ar to tika pieļauta situācija, ka izmaksas veidojas neprognozējami raidorganizācijām (kā raidīšanas pakalpojuma pasūtītājiem), un tas negatīvi ietekmē elektronisko plašsaziņas līdzekļu komercdarbību un tās plānošanu, turklāt apdraud projekta dzīvotspēju.

7) Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju TV3 kanāla virszemes apraides ciparformātā nodrošināšanai atsevišķs pilns pašizmaksas aprēķins netika veikts, jo aprēķinātās bezmaksas televīzijas programmu apraides izmaksas nav atkarīgas no pārraidāmās programmas satura un tās sadalās proporcionāli uz visiem bezmaksas raidīšanas pakalpojuma ņēmējiem (nacionāliem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem).

Ņemot vērā Konkurences padomes veiktos aprēķinus, ievērojot SIA „Lattelecom” sniegtos izmaksu aprēķināšanas pieņēmumus un nosacījumus, TV3 par tās programmas ciparformātā apraidi ir jāsedz ¼ no kopējās maksas par bezmaksas apraidi. Ja kanālu skaits bezmaksas apraidē samazināsies, tad prognozējams, ka proporcionāli var palielināties pārējo, bezmaksas apraidē iesaistīto kanālu maksājumu daļa, t.i., atlikušajiem proporcionāli sedzot visas izmaksas.

8) Juridiski nostiprinātais periods, kurā SIA „Lattelecom” ir noteikta kā virszemes ciparu apraides nodrošinātāja, ir 5 gadi – 2009.-2013.gads. SIA „Lattelecom” sniegsi bezmaksas un maksas raidīšanas pakalpojumu izmaksu un ieņēmumu prognozi pieciem gadiem. Saskaņā ar SIA „Lattelecom” prognozēm pakalpojumu sniegšana nodrošinās peļņu ne agrāk kā 2011.gadā.

9) Vislielākā izmaksu grupa SIA „Lattelecom” plānotajā kopējā virszemes apraides (maksas un bezmaksas) ieviešanas un nodrošināšanas pašizmaksā (*) ir infrastruktūras un raidīšanas pakalpojumiem – (*). No tiem lielāko daļu veido:

- SIA „Lattelecom” maksājumi par LVRTC pakalpojumiem - (*);
- SIA „Lattelecom” plānotie maksājumi SIA „SIA Hannu Digital” par sniegto pakalpojumu apmērs (*), taču jāņem vērā, ka daļu no pakalpojumiem, ko SIA „Lattelecom” sniedz SIA „SIA Hannu Digital”, nodrošina LVRTC, kas savukārt par tiem saņem samaksu no SIA „SIA Hannu Digital”.

10) Pagaidām nav iespējams veikt precīzus aprēķinus katram apraides veidam (maksas un bezmaksas), jo kopējās izmaksas pilnam 2009.-2013.g. virszemes apraides periodam balstās tikai uz prognozēm, kas joprojām tiek koriģētas.

11) Salīdzinot SIA „Lattelecom” visam periodam plānotās kopējās izmaksas (abiem pakalpojumiem – maksas un bezmaksas) atbilstoši plānotajiem maksājumiem par LVRTC un SIA „SIA Hannu Digital” pakalpojumiem ar atsevišķi LVRTC un SIA „SIA Hannu Digital” iesniegto izmaksu un ieņēmumu prognozēm, konstatējam nesakrītības. Tā, SIA „Lattelecom” kopējo izmaksu prognozē plānojusi maksājumiem par LVRTC pakalpojumiem līdz 31.12.2013. summu (*), t.sk. elektroenerģijai (*); savukārt LVRTC atbilstoši līgumam ar SIA „Lattelecom” iesniedzis plānotos ieņēmumus (*) vērtībā, t.sk. par elektrību no apakšrīniekiem (*) (prognozētais SIA „Lattelecom” maksājums par LVRTC pakalpojumiem bez elektrības patēriņa izmaksām ir attiecīgi, pēc SIA „Lattelecom” aplēses, (*), pēc LVRTC – (*)). Nesakrītības ir arī citās plānoto izmaksu pozīcijās.

---

¹⁹ Sk. augstāk šī lēmuma 4.punktā.

Nemot vērā minēto, Konkurences padome konstatē, ka pirms tik resursapjomīga projekta kā virszemes ciparu televīzijas ieviešana un nodrošināšana izmaksu plānošana netika veikta ar pienācīgu rūpību. Bez tam minētais apstiprina Konkurences padomes viedokli par to, ka ar projektu saistītās izmaksas un ieņēmumi ir jāvērtē, pamatojoties uz faktiskajiem datiem, nevis uz prognozēm.

5. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums SIA „Lattelecom” darbības

Saskaņā ar Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktu „Jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā (..) 4) netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana (..)”.

Saskaņā ar Iesniegumos norādīto SIA „Lattelecom” piemēro plēsonīgi zemas cenas maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas tirgū DVB-T platformā, šķērssubsidējot izmaksas no ieņēmumiem no raidīšanas pakalpojuma, kas tiek sniegts elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem un kura cenas ir nepamatoti augstas.

Konkurences tiesību teorijā dominējošam uzņēmumam ir aizliegts piemērot t.s. „plēsonīgās” cenas. Plēsonīgu cenu noteikšanas principus Konkurences padome un Eiropas Komisija līdz šim praksē ir pielietojusi netaisnīgas cenas noteikšanā, tomēr tikai lietās, kurās pārmērīgi zemas cenas uzņēmums ir piemērojis tirgū, kurā tas atrodas dominējošā stāvoklī. SIA „Lattelecom” neatrodas dominējošā stāvoklī maksas televīzijas pakalpojuma sniegšanas tirgū Latvijas Republikas teritorijā.

No Eiropas Kopienas tiesas judikatūras izriet, ka dominējoša uzņēmuma ļaunprātīgas uzvedības ietekme (efekti) tirgū, kas ir atšķirīgs no tirgus, kurā uzņēmums dominē, nav pamats, lai nepiemērotu Eiropas Kopienas Dabiskās Dabiskās līguma 82.pantu²⁰ (šobrīd Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pants). Pastāvot īpašiem apstākļiem (piemēram, kad tirgus, kurā notiek pārkāpums, ir saistīts ar tirgu, kurā iespējamais pārkāpējs atrodas dominējošā stāvoklī vai monopolstāvoklī, iespējamā pārkāpēja liela tirgus daļa tirgū, kurā notiek pārkāpums), kuri var atšķirties katrā lietā, tirgus dalībnieks var ļaunprātīgi izmantot savu tirgus varu citā konkrētajā tirgū, ierobežojot konkurenci tajā. Nemot vērā Latvijas un Eiropas Savienības konkurences tiesību normu analogiju, ir pamatoti piemērot Eiropas Kopienas tiesu praksi.

Šķērssubsidēšana notiek gadījumos, kad ieņēmumi no konkrētā pakalpojuma sniegšanas nav pietiekami, lai segtu šī pakalpojuma nodrošināšanas papildizmaksas (t.i. izmaksas, kas rodas sakarā ar darbības apjoma paplašināšanos), un kad pastāv vēl viens pakalpojums vai pakalpojumu kopums (sasaistīti pakalpojumi), kura ieņēmumi pārsniedz šā pakalpojuma izmaksas. Pakalpojums, kura ieņēmumi pārsniedz šā pakalpojuma izmaksas, ir uzskatāms par šķērssubsidēšanas avotu, savukārt pakalpojums, kura ieņēmumi ir mazāki par papildizmaksām, ir uzskatāms par šķērssubsidēšanas galamērķi.

Jāuzsver, ka dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks var sniegt pakalpojumus par zemāku cenu nekā konkurentam tādēļ, ka pakalpojuma sniegšanas izmaksas ir zemākas nekā konkurentam, un tādā veidā izspiest to no tirgus; šāda rīcība nav uzskatāma par ļaunprātīgu. Savukārt, ja dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks sniedz pakalpojumus lētāk nekā konkurents, turklāt par cenu, kas ir mazāka par pakalpojuma sniegšanas izmaksām, šādu rīcību var uzskatīt par ļaunprātīgu, ja tās mērķis ir konkurenta izspiešana no tirgus.

²⁰ C-333/94 P *Tetra Pak International v Commission*, 25.§

Saskaņā ar Eiropas Kopienu konkurences tiesību piemērošanas praksi²¹, lai pierādītu pret konkurenci vērstu izslēgšanas efektu, konkurences iestādei nav nepieciešams konstatēt, ka kāds konkurents ir izgājis no tirgus. Nevar izslēgt arī tādu iespēju, ka dominējošais uzņēmums izvēlas tādu scenāriju, saskaņā ar kuru pārmērīgi zemu cenu piemērošanas mērķis ir panākt, ka konkurents nevar konkurēt un ir spiests sekot dominējošā uzņēmuma cenu politikai, nevis pilnīgi izspiest konkurentu no tirgus.

Tāpat, lai pierādītu Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu, piemērojot netaisnīgi zemas cenas uz „subsīdējamiem” pakalpojumiem un netaisnīgi augstas cenas uz „subsīdējošiem” pakalpojumiem, ir jākonstatē tirgus dalībnieka ilgstoša un sistemātiska rīcība.

Konkurences padome uzskata, ka šobrīd, pamatojoties uz Konkurences padomē iesniegtajiem provizoriskiem datiem par SIA „Lattelecom” ieņēmumiem un izmaksām, nevar izdarīt objektīvus secinājumus par to, ka sniegto pakalpojumu cenas ir netaisnīgas, plēsonīgi augstas vai zemas vai ka notiek viena pakalpojuma izmaksu subsīdēšana no cita pakalpojuma sniegšanas ieņēmumiem. Tas attiecas gan uz šī lēmuma 1.5.2., gan uz 1.5.3. punktā definēto pakalpojumu tirgiem. Līdz ar to Konkurences padomes ieskatā Lietuvā šobrīd trūkst faktu, lai konstatētu Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Lattelecom” darbībā.

Ņemot vērā ciparu virszemes apraides ieviešanas un nodrošināšanas projekta termiņu, kurā par projekta īstenotāju noteikta SIA „Lattelecom” – līdz 2013.gada beigām, ieņēmumu/izmaksu un iespējamās šķērssubsīdēšanas analīzei nepieciešamie dati 5 gadu griezumā būs pieejami ne ātrāk kā 2014.gadā. Saskaņā ar Konkurences likuma 27.panta trešo daļu maksimālais lēmuma pieņemšanas termiņš lietā ir 2 gadi no lietas ierosināšanas dienas, tātad šajā Lietuvā lēmuma pieņemšanas termiņš ir 17.03.2012. Tādējādi Konkurences padomes lietu izskatīšanas procesa juridiskais ietvars attiecībā uz lēmuma pieņemšanas termiņu Lietuvā neļauj atlikt lēmuma pieņemšanu līdz laikam, kad būs pieejama visa nepieciešamā informācija.

Konkrētā jēgā Lietuvā, vērtējot SIA „Lattelecom” noteikto maksājumu pamatotību attiecībā pret elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, pašreiz iesniegtajos dokumentos pieejamās informācijas ietvaros Konkurences padome nevar konstatēt netaisnīgu cenu piemērošanu. Vienlaicīgi Konkurences padome pieļauj, ka SIA „Lattelecom” cenas uz raidīšanas pakalpojumu elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kā arī maksas televīzijas pakalpojuma cenas var būt pamatotas ar tās reālajiem izdevumiem (t.sk. par LVRTC, SIA „SIA Hannu Digital”, citu iesaistīto uzņēmumu pakalpojumiem). Vēl jo vairāk tāpēc, ka izmaksu attiecināšanas pareizību uz regulējamiem pakalpojumiem pārbauda gan speciāli šim nolūkam nolīgtais auditors, gan SPRK. Saskaņā ar SIA „Lattelecom” sniegto informāciju uzņēmumā ieviestais izmaksu attiecināšanas modelis tiek pielietots arī, veicot izmaksu attiecināšanu virszemes televīzijas pakalpojumam. Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka pastāv maza ticamība, ka SIA „Lattelecom” izstrādātais attiecināšanas modelis ir nekorekts, un tā rezultātā tiek sadārdzinātas cenas par raidīšanas pakalpojumu nodrošināšanu (bezmaksas virszemes televīzijas apraide).

Tai pašā laikā Konkurences padome norāda, ka jau ar Rīkojumu Nr.115, uzliekot SIA „Lattelecom” pienākumu nodrošināt bezmaksas TV programmu raidīšanu ciparformātā publiskai uztveršanai un neparedzot modeli (nosacījumus), kā veidojama maksa par apraides pakalpojumu televīzijas kanāliem, būtībā tika radīta situācija, kurā bezmaksas apraides pakalpojuma izmaksas neierobežotā apjomā nākas segt attiecīgajiem tirgus

---

²¹ Communication from the Commission. Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings. Brussels, 9.2.2009, 69.-71.punkts

dalībniekiem, neatkarīgi no to skaita; ka investīciju ziņā apjomīgais projekts, kas sākotnēji plānots uz pieciem gadiem, gluži racionālu biznesa apsvērumu dēļ tā nodrošinātājiem rada vēlmi censties atgūt ieguldījumus un gūt ievērojamu peļņu; ka projekta ieviešanas sasteigts laika grafiks, iespējams, ir kļuvis par iemeslu tam, ka gan SIA „Lattelecom” finanšu plāns, gan tās partneru izmaksu prognozes tika veidotas ļoti aptuvenas, nepieciešamā apmērā neveicot izmaksu-apjoma-peļņas analīzi atkarībā no atsevišķu rādītāju iespējamām izmaiņām un to ietekmes uz izmaksām (un tāpēc nemitīgi tiek izdarītas korekcijas, galvenokārt izmaksu pieauguma virzienā) utt.

6. Lietas dalībnieku viedokļi par Lietu

Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta septīto daļu, Lietas dalībniekiem – SIA „Lattelecom”, SIA „TV3 Latvia” un „VIASAT AS Latvijas filiāle”, SIA „IZZI”, SIA „Baltkom TV SIA” tika nodrošināta iespēja iepazīties ar Lietas materiāliem, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju²². SIA „IZZI” un SIA „Baltkom TV SIA” neizmantoja minētās tiesības.

6.1. SIA „Lattelecom” iesniegtais viedoklis (05.08.2011. vēstule Nr.12677-1) nesatur iebildumus par Lietas izmeklēšanas rezultātiem.

6.2. SIA „TV3 Latvia” un „VIASAT AS Latvijas filiāle” kopīgi iesniegtais viedoklis (08.08.2011. vēstule Nr.2/11-116) satur vairākus iebildumus par Lietas izmeklēšanas rezultātiem:

- Lietas dalībnieki norāda, ka viena no šķērssubsidēšanas un nepamatoti augsto cenu esamības noteikšanas iespējām ir „(..) veikt salīdzinājumu ar citām teritorijām, kur darbojas līdzīgi uzņēmumi. No lietas materiāliem ir skaidri redzams, ka Izpilddirekcija šādu vērtējumu nav veikusi un materiālus nav ieguvusi”.

Izvērtējot šo Lietas dalībnieku argumentu, Konkurences padome norāda, ka ciparu virszemes televīzijas ieviešanas un nodrošināšanas projekts ir unikāls projekts, kas nevar būt salīdzināms ar virszemes ciparu televīzijas ieviešanas un nodrošināšanas projektiem citās valstīs. Pastāv ļoti daudzi faktori un apstākļi, kāpēc šo projektu izmaksu un ieņēmumu ziņā nevar salīdzināt ar projektiem citās valstīs, piemēram, apraides zonu skaits un apraides uzsākšanas datums katrā no tām, projektu ieviešanas ātrums/termiņš, uzdevumu (nosacījumu) saraksts, kas jāizpilda SIA „Lattelecom” projekta ieviešanas un nodrošināšanas ietvaros saskaņā ar Rīkojumu Nr.115, programmu skaits, kuras ir pieejamas skatītājiem bez maksas, periods, uz kuru noteiktas SIA „Lattelecom” tiesības u.c.

- Lietas dalībnieki norāda, ka „ja nav iespējams iegūt pilnīgus datus par LTC [SIA „Lattelecom”] izmaksām saistībā ar virszemes ciparu televīzijas ieviešanu, (..) pastāv iespēja veikt vērtējumu, balstoties uz LTC [SIA „Lattelecom”] izmaksu projekcijām un biznesa plānu, kas arī lietas izpētes ietvaros nav darīts”.

Konkurences padome norāda, ka ir veikusi vērtējumu par SIA „Lattelecom” izmaksām, pamatojoties uz provizoriskajiem aprēķiniem, un šajā lēmuma ir sniegti šī vērtējuma rezultāti.

- Lietas dalībnieki norāda, ka Lietas izpētes termiņu ir iespējams pagarināt līdz 2012.gada 17.martam, ja Lietā ir nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, tāpēc nav pamata tagad izbeigt Lietu.

Konkurences padome šajā lēmumā sniedz argumentāciju, kāpēc pilnīgo datu iegūšana objektīva vērtējuma veikšanai nav iespējama ātrāk kā 2014.gadā.

- Lietas dalībnieki, atsaucoties uz Konkurences padomes Izpilddirekcijas 26.07.2011. vēstuli Nr.1777, norāda, ka veiktā apstākļu izvērtēšana attiecās tikai uz

---

²² Konkurences padomes 26.07.2011. vēstules Nr.1777-1781

šķērssubsidēšanas esamību/neesamību, bet nav veikta izvērtēšana attiecībā uz to, vai SIA „Lattelecom” raidīšanas pakalpojuma maksa ir nepamatoti augsta.

Konkurences padome šajā lēmumā izvērtē arī iespējas konstatēt, ka SIA „Lattelecom” raidīšanas pakalpojuma noteiktā maksa ir vai nav nepamatoti augsta, uz 2010.gadu konstatēts izmaksu pārsvars pār ieņēmumiem abos pakalpojumos (maksas un bezmaksas). Šķērssubsidēšanas izvērtēšana notika kopsakarā ar „subsidējošā” un „subsidējamā” pakalpojuma izmaksu izvērtēšanu.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 27.² panta pirmo daļu un Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu, Konkurences padome

nolēma:

izbeigt lietu Nr.297/10/03.01.-01./6 Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Lattelecom” darbības faktu trūkuma dēļ.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja p.i.

Dz.Striks